

## לא תתגודדו ומפני המחלוקת

### שוע"ר סי' לא

ב יש אומרים שהאות של שבתות וימים טובים הוא חיוב המצות התלויות בהן, ולפיכך גם חול המועד אינו זמן תפילין, שהרי מצות תלויות בו בפסח מניעת אכילת חמץ ובחג מצות ישיבה בסוכה. ויש אומרים שהאות הוא איסור עשיית מלאכה בלבד, לפיכך חול המועד שמוותר במלאכה מן התורה חייב בתפילין. וכן נוהגין בכל גלילות אלו להניחן במועד ולברך עליהן ... אותן שנהגו לברך **נהגו לברך בחשאי כדי שלא יבא הדבר למחלוקת**.

### שוע"ר סי' טו

ו יש אומרים שאפילו ישראל שקורא קריאת שמע וקראוהו לעלות לספר תורה מפסיק אפילו באמצע הפרק, ק"ו מכבוד הבריות ויראתם, וכן נוהגין במדינות אלו, **ואין לשנות המנהג מפני המחלוקת**.

### שוע"ר סי' סח

א מה שנוהגין במקומות הרבה לומר פיוטים בברכות קריאת שמע, יש אומרים שכל מי שאפשר לו לבטל המנהג **שלא על ידי המחלוקת** יבטל, לפי שהפיוטים שאינן מענין הברכה חשובין הפסק גמור.

### שוע"ר סי' קיד

א ומתחילין להזכיר הגשם בברכה שניה בתפלת מוסף של שמיני עצרת ... וראוי היה להתחיל להזכיר מיד בליל יום טוב האחרון, אלא לפי שבתפלת ערבית אין כל העם בבית הכנסת, נמצא זה מזכיר וזה אינו מזכיר, **ויעשו אגודות אגודות**.

### שוע"ר סי' תסח

יג נותנין עליו חומרי מקום שיצא משם ואסור לו לעשות מלאכה בין בצנעה בין בפרהסיא. ואף על פי כן לא יתראה בפני אנשי אותו מקום שהוא בטל ממלאכה מחמת איסור כמנהג מקומו, **שלא יבא לידי מחלוקת** אלא יהא נדמה בעיניהם שהוא בטל מחמת שאין לו מלאכה לעשות.

יד וכן בשאר כל חומרות שמחמירין במקום שיצא ממנו ומקילין בהם במקום שהלך לשם ... יחמיר בצנעה שלא יודע הדבר להמון עם. ואם הוא בענין שאי אפשר לו להחמיר אלא אם כן יודע הדבר להמון עם, לא יחמיר כלל אלא ינהג היתר כמותם שגדול השלום, **ויש לו לעבור על מנהג מקומו מפני השלום, כיון שאינו עובר על איסור של תורה (ולא על דברי סופרים) אלא על מנהג בלבד**.

### שוע"ר סי' תצג

ז אם ידוע לו מנהג המקום אין לו לשנות מן מנהג המקום, להקל בימים שאנשי המקום מחמירין או להחמיר בימים שהן מקילין, אם אינו עושה כן מחמת חומרא בעלמא שמחמיר על עצמו לחוש לדברי המחמירין בימים אלו, אלא הוא מתראה שעושה כן לפי שכן ראוי לעשות לכל אדם מפני שהעיקר הוא כהמחמירין, שאז נראה הדבר כשתי תורות שהוא מחמיר ואנשי המקום מקילין או להיפך, ויש בזה **איסור לא תתגודדו** כלומר לא תעשו אגודות אגודות, אפילו אם הוא **בענין שאין לחוש למחלוקת**, כגון שאין הוא יחידי בעיר, אלא הרבה מאנשי המקום נוהגין כך, והרבה מהן נוהגין כך, ואין מקפידין זה על זה כלל.

### שו"ת אדה"ז סי' מד

ברם כגון דא צריכין למודעי שמן הדין **אין שום איסור בשינוי נוסחאות מפני המחלוקת**, ושינוי המנהג שבמשנה וגמרא, כמבואר הטעם בזה בתשובת רשד"ם חלק או"ח.

### שו"ת רשד"ם סי' לה

דלא מצאנו ולא ראינו שאין לשנות מנהג אבותינו כו' בכי האי גוונא דליכא צד איסור כלל ועיקר ולא הרחקת עבירה, בהא פשיטא דלא שייך ביה משום ואל תיטוש תורת אמך וכו', בפיוטים וקרוב"ץ שאומרים בתוך התפלה.

### שו"ת צמח צדק או"ח סי' פה

אם יש משום לא תתגודדו בשינוי נוסח התפלה בין ספרדים ואשכנזים אין מוכרח כלל מ"ש מעלי בתשובתו, כי מבואר במ"א סי' תצ"ג ס"ק [ו] שבמנהג **אין בו משום לא תתגודדו**, זולת מנהג שיש בו איסור, ושינוי נוסח בתפילה שבין ספרדים ואשכנזים (כמו אהבה רבה ואהבת עולם וכדומה) בודאי אין בזה שום נדנד איסור ... לכן מ"ש רומע"ל בפשיטות דיש בזה איסור לא תתגודדו אינו מובן איך יחלוק על המשמעות גדולי הראשונים.